

AML Leaders Survey 2022

Het perspectief van de leiders op de toekomst van de witwasaanpak in Nederland

Inhoud

Voorwoord	3
Managementsamenvatting	4
Introductie en doel van de survey	8
Uitkomsten	10
Kernboodschappen	22
Appendices	24

Voorwoord

De bestrijding van witwassen is iets wat de hele samenleving aangaat. Witwassen ondermijnt mensen, bedrijven, de overheid en zelfs onze democratie. Het is een mondiaal probleem en uitvloeisel van allerlei verschrikkelijke vormen van corruptie en criminaliteit. Het tegengaan van witwassen verdient dan ook al onze aandacht. Dat moeten we slim en effectief doen. Met alle partners in de witwasketen. In Nederland doen we veel goede dingen en die moeten we blijven benoemen. Optimisme is cruciaal bij een probleem dat we nooit helemaal kunnen oplossen. Leaders in Finance wil bijdragen aan het publieke debat over de Nederlandse witwasaanpak. Dit doen we door mensen bij elkaar te brengen, kennis te delen, en inhoudelijk het debat te faciliteren. Deze survey is gemaakt naar aanleiding van het Leaders in Finance AML event¹ op 6 oktober 2022, waar de uitkomsten van deze survey gepresenteerd en bediscussieerd zijn. Want het perspectief van de AML leaders is van grote waarde bij het werken aan het complexe witwasvraagstuk.

Dat de witwasaanpak in Nederland onder druk en ter discussie staat zien wij als adviseur op dit terrein dagelijks. In 2021 hebben wij hierover in het whitepaper 'Nextgen AML'² ons perspectief gepresenteerd. In 2022 zien we het debat verder ontwikkelen, mede naar aanleiding van de publicatie van een aantal gezaghebbende evaluaties. Wij voelen het als onze verantwoordelijkheid een constructieve bijdrage te leveren aan het debat over de witwasaanpak. Deze survey biedt een actuele inblik in de opinies die in de financiële en publieke sector leven over de witwasaanpak en kan de keten helpen om de volgende stap te zetten. Wij zullen onze expertise en netwerk blijven inzetten om de diverse spelers in de keten aan elkaar te verbinden, de opinies en ideeën om te zetten naar de beste route voorwaarts, en de transformatie naar een aangescherpt AML framework te begeleiden. Zodat we energie en aandacht kunnen richten op waar het om te doen is: de maatschappelijke impact van financiële criminaliteit terugdringen.

Leaders in Finance
Ernst Beskers en Jeroen Broekema

Deloitte
Marit Hoegen en Hilko van Rooijen

Samenvatting

Context

- Het publieke debat over de Nederlandse witwasaanpak en -keten is in 2022 losgebarsten: nieuwsberichten, publicaties en opinies in de media stapelen elkaar op.
- Deze zomer zijn meerdere gezaghebbende evaluaties van de witwasaanpak gepubliceerd. De evaluaties leveren relevante inzichten op en brengen knelpunten in kaart.
- Met deze survey wordt daar de mening van leiders uit de AML keten over de toekomst van de Nederlandse witwasaanpak aan toegevoegd. Voor de weg naar een effectievere witwasaanpak is het perspectief van het leiderschap in de financiële en publieke sector van groot belang.

Uitkomsten van de survey

1

Rol van de poortwachter

- Poortwachters nemen hun rol serieus, niemand (0% van de respondenten) vindt dat het aanpakken van witwassen alleen een taak is voor publieke partijen. Poortwachters zijn er volgens 60% van de respondenten primair voor de maatschappelijke impact.
- Samenwerken wordt het vaakst genoemd als grootste uitdaging (44%) voor de poortwachters. Maar samenwerking wordt ook het vaakst genoemd als factor die het meest kan helpen (27%) bij invulling van de poortwachtersrol.

2

Effectiviteit

- De huidige effectiviteit van de witwasaanpak krijgt een gemiddeld rapportcijfer 5.
- De beelden van wat dan bepalend is voor effectiviteit lopen echter uiteen. Het vaakst worden een goede risk based approach (31%), het vergroten van de pakkans en afschrikken (22%) en een preventieve werking en voorkomen van witwassen (22%) genoemd.
- Als grootste nadeel van de huidige witwasaanpak wordt door veel respondenten (40%) het fenomeen 'overreporting' genoemd, waarbij een groot deel van de Meldingen Ongebruikelijke Transacties (MOT) beperkt gebruikt wordt door opsporingsdiensten.
- Volgens ongeveer een derde (32%) van de respondenten is de wetgever het meest aan zet om de witwasaanpak effectiever te maken.

3

Samenwerking

- De huidige samenwerking tussen de spelers in de witwasketen krijgt een gemiddeld rapportcijfer 5.5.
- Als belangrijkste doelstellingen voor samenwerking worden door veel respondenten (56%) een gezamenlijke aanpak en gemeenschappelijke prioriteiten gezien.
- Een meerderheid (55%) van de respondenten ziet graag dat een Nationaal Coördinator Witwasbestrijding wordt aangesteld om de samenwerking in de anti-witwasketen aan te sturen.

4 Innovatie

- De grootste belofte van technische innovatie wordt gezien bij de detectie van witwasrisico's (35%).
- De grootste uitdagingen bij innovatie liggen op het gebied van regelgeving (31%) en gebrek aan data van de juiste kwaliteit (26%).
- Als belangrijkste innovatiestrategie wordt samenwerking, bijvoorbeeld zoals in Transactie Monitoring Nederland (TMNL), veruit het meest genoemd (54%).

5 Privacy en informatiedeling

- Een ruime meerderheid ziet de privacy impact van de huidige witwasaanpak als groot (50%), of onduidelijk (30%).
- Er is dan ook begrip voor de zorgen van privacy experts, waarbij een deel van de respondenten (33%) vindt dat de impact nog eens goed onderzocht moet worden, terwijl een ander deel juist aangeeft dat er al zorgvuldig met privacy impact omgegaan wordt (43%).
- De meerderheid geeft daarbij aan dat met een goed afgewogen beleid binnen wettelijke kaders (43%) en technologische innovaties (47%) de witwasaanpak en privacy impact gebalanceerd zouden kunnen worden.

6 Cultuur en mens

- Verspilling van talent aan onnodige activiteiten (41%) en beschikbaarheid van goede mensen (28%) maken veel respondenten bezorgd.
- Toch kan problematiek rond bemensing in de toekomst opgelost worden, want de meerderheid verwacht dat de vraag naar nieuwe mensen de komende jaren gelijk blijft (28%) of gaat dalen (51%), mede door automatisering.
- Dat is ook hoe het werk van witwasbestrijders aantrekkelijker gemaakt kan worden: automatiseren van repetitief werk (33%) en werken aan dossiers met duidelijke witwasrisico's (37%).

Kernboodschappen

Uit het perspectief van de AML leaders halen wij vijf kernboodschappen waar het AML veld mee verder kan:

1 Kom tot een helder effectiviteitsbegrip, en vertaal dit naar duidelijke doelen

2 Intensiveer samenwerking en werk aan een gezamenlijke strategie, prioriteiten, en innovatie

3 Introduceer een Nationaal Coördinator Witwasbestrijding en biedt meer mogelijkheden voor het delen van gegevens

4 Vind balans tussen witwassen aanpakken en privacy borgen met zorgvuldige afwegingen en nieuwe technologie

5 Ga meer gericht detecteren met slimme analytics, zodat efficiënter geopereerd kan worden en talent beter kan worden ingezet

Overkoepelend zien de AML leaders vooral de noodzaak naar leiderschap over de anti-witwasketen heen. Waarbij de silo's waarin ketenpartijen nu veelal opereren worden losgelaten en een nationale strategie tegen witwassen wordt uitgevoerd.

Introductie en doel van de survey

De witwasaanpak onder een vergrootglas

De aanpak van witwassen staat in Nederland duidelijk op de kaart. Door zowel publieke als private partijen worden grote inspanning geleverd om financiële criminaliteit te bestrijden. Dat financiële instellingen hun poortwachtersrol consciëntieus invullen is daarbij van groot belang: een weerbaar financieel systeem biedt criminelen minder mogelijkheden om zich in Nederland verder te wortelen. Maar wie de ontwikkelingen volgt, zal ook geluiden horen dat de huidige aanpak voor verbetering vatbaar is.

Het publieke debat over de Nederlandse witwasaanpak is in 2022 losgebarsten: nieuwsberichten, publicaties en opinies in de media stapelen elkaar op. Het beeld dat hieruit ontstaat: er gebeurt veel, maar het kan beter. Er wordt geïnoveerd en voortgang gemaakt, maar het is tijd voor meer fundamentele en versnelde transformatie. Hierbij wordt vaak verwezen naar de grote aantallen mensen en middelen die ingezet wordt, het aantal meldingen aan de Financial Intelligence Unit en de bescheiden som aan gelden die daadwerkelijk geconfisqueerd wordt. Zijn investeringen en opbrengsten wel in verhouding?

Wat zijn de onderliggende vraagstukken?

De effectiviteit van de witwasaanpak laat zich lastig meten. Recent verschenen evaluaties leveren echter belangrijke inzichten en brengen knelpunten in kaart. Recent publiceerde de Financial Action Taskforce (FATF) haar 'mutual evaluation' van Nederland². De conclusie is dat Nederland het op papier en ten opzichte van andere landen helemaal niet slecht doet. Er zijn specifieke aandachtspunten, maar het algemene niveau van technische compliance en effectiviteit zijn volgens de FATF redelijk tot goed.

Andere onderzoeken schetsen een minder optimistisch beeld. Ook de Algemene Rekenkamer heeft haar bevindingen ten aanzien van de witwasketen gepubliceerd³, met focus op het publieke domein. Zij erkennen dat veel voortgang is gemaakt op het dossier, maar zijn ook kritisch op de effectiviteit. Verbetering kan volgens hun rapport vooral gestuurd worden door duidelijke doelen en de versterking van samenwerking en informatie uitwisseling. Stichting Maatschappij en Veiligheid heeft de poortwachtersrol geëvalueerd en constateert velerlei knelpunten⁴. Zij doen aanbevelingen voor de gehele keten die het best gevat zouden kunnen worden in een 'Deltaplan tegen witwassen'.

Het glas is dus halfvol of halfleeg. In het veld van AML professionals wordt in ieder geval veel gesproken over wat beter kan of beter moet. Meer samenwerking, informatie uitwisseling en slim gebruik van data en technologie worden vaak genoemd als mogelijke sleutel naar meer effectiviteit. Maar hoe kunnen deze optimaal worden ontwikkeld en ingezet, ook binnen de heersende juridische kaders?

Naast effectiviteit en innovatie is een belangrijk vraagstuk: hoe gaan we om met de ongewenste effecten van de witwasaanpak? Klant en maatschappij ervaren de gevolgen. Kosten en bureaucratie groeien, de druk op medewerkers is groot, er zijn zorgen over de impact op privacy, en hoog-risico klanten worden als gevolg van risicobeheersing steeds vaker buitengesloten van het financiële systeem. Is het strenger aanpakken van witwassen deze negatieve consequenties wel waard?

De Nederlandsche Bank (DNB) heeft recent een rapportage uitgebracht waarin zij haar blik op de witwasaanpak herpositioneert, specifiek voor de bancaire sector⁵. Een belangrijke stap, waarop de toezichthouder in haar eigen woorden het perspectief verlegt van 'herstel' naar 'balans'.

Na de grote herstelacties op wettelijke verplichtingen is het volgens DNB nu tijd om met de ketenpartners goed verder te spreken over de risico-gebaseerde aanpak, innovatie, samenwerking en maatschappelijke impact en bijeffecten. Met de publicatie van dit rapport door DNB lijkt het nog aannemelijker geworden dat de witwasaanpak op termijn een update zal krijgen.

perspectief vanuit het leiderschap in de financiële en publieke sector van groot belang. Het gaat ons daarbij niet om de analyse wat er eventueel mis is in de huidige aanpak, daar is in de diverse evaluaties die zijn uitgebracht rond de zomer van 2022 grondig naar gekeken. Het gaat om de perspectief op de toekomst: hoe kunnen we samen de weg vinden naar een effectievere witwasaanpak?

Doelstelling met deze survey

Met deze survey willen wij de mening van leiders uit de AML keten over de Nederlandse witwasaanpak in beeld brengen. Want juist in deze fase is het

De survey is opgedeeld in zes deelonderwerpen:

1. Rol van de poortwachter: hoe kijken de AML leaders naar de rol van financiële instellingen in de witwasaanpak?

2. Effectiviteit: hoe kunnen we ervoor zorgen dat de witwasaanpak meer oplevert?

3. Samenwerking: hoe kan samen meer bereikt worden?

4. Innovatie: wat zijn de verwachtingen van technologie?

5. Privacy en informatiedeling: hoe moeten we de verhouding tussen witwassen aanpakken en bescherming van privacy zien?

6. Cultuur en mens: hoe kunnen we druk op de poortwachters omzetten naar een meer positieve werkbeleving?

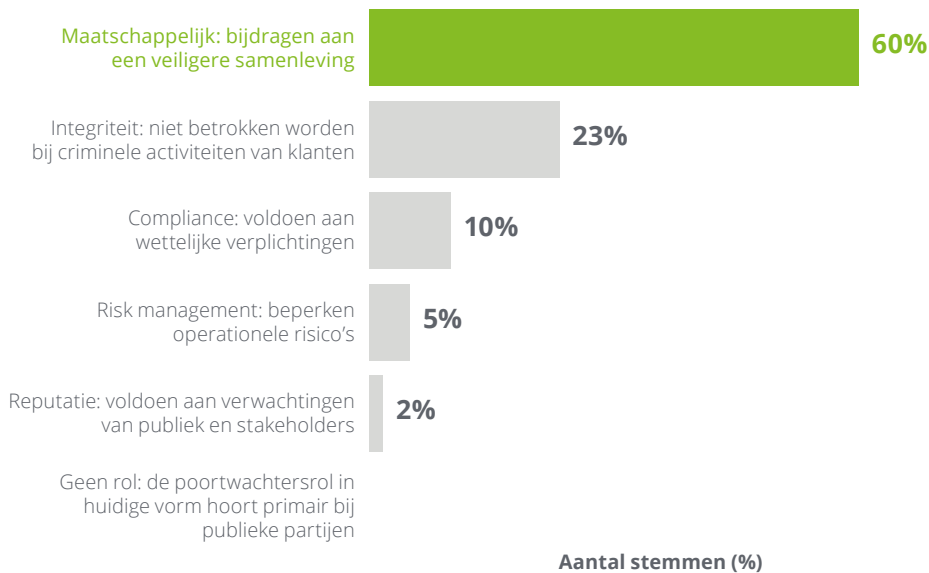
In dit rapport presenteren we de uitkomsten op elk van de deelonderwerpen en reflecteren we kort op de implicaties en mogelijke vervolgstappen.

1. Rol van de poortwachter

Hoe kijken de AML leaders naar de rol van financiële instellingen in de witwasaanpak?

Vraag 1.1: Welk perspectief op de poortwachter sluit het meest aan op uw visie?

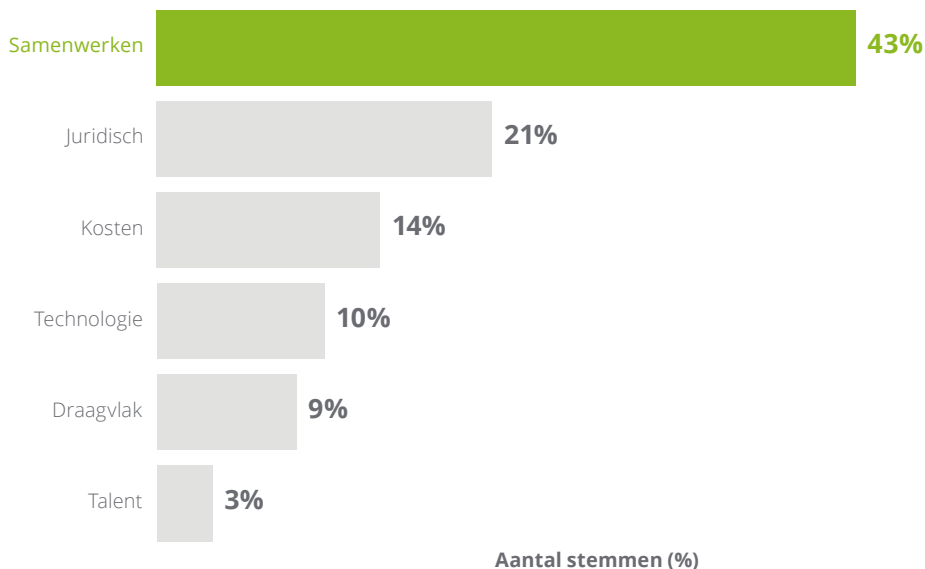

Het belang van de poortwachter wordt vooral bekeken vanuit een maatschappelijk perspectief

- Bijdragen aan een veiligere samenleving wordt veruit het vaakst genoemd als belangrijkste visie op de poortwachter.
- Geen van de respondenten vindt dat de poortwachtersrol niet bij private partijen hoort.

Vraag 1.2: Wat is de grootste uitdaging voor de poortwachters in de toekomst?

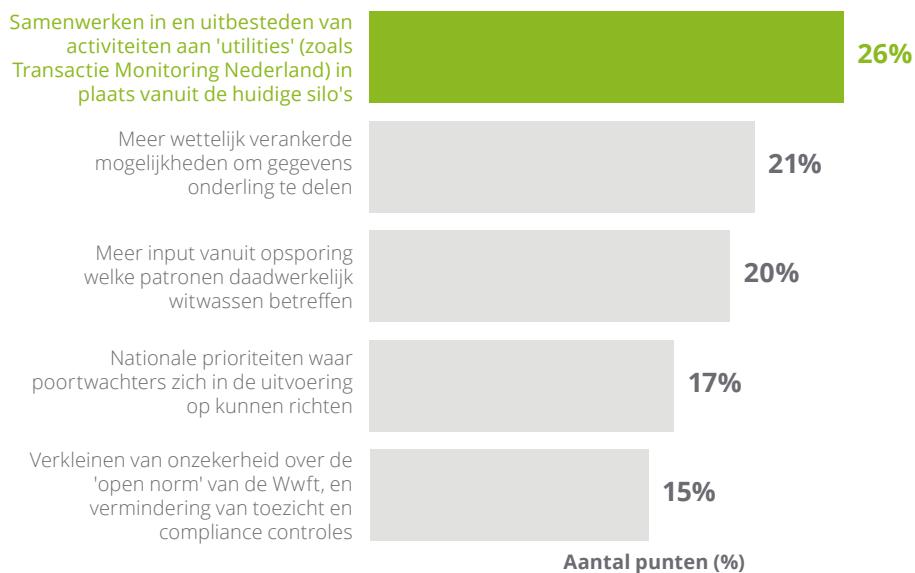

De grootste uitdaging voor poortwachters is samenwerking

- Samenwerking binnen de keten en uitwisseling van data, kennis en expertise wordt gezien als de grootste uitdaging voor de poortwachters.
- Andere aspecten van de poortwachter (juridische onzekerheid, kosten, technologie en draagvlak bij klant en maatschappij) worden ongeveer even vaak genoemd als grootste uitdaging.

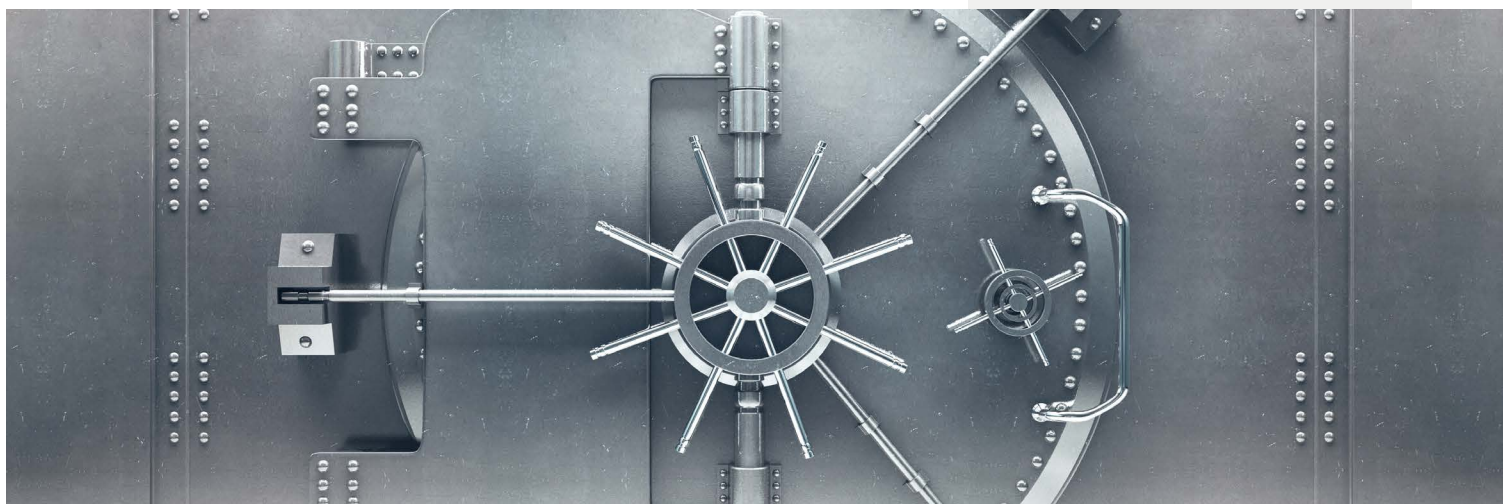

Vraag 1.3: Wat zou financiële instellingen het meest kunnen helpen bij de toekomstige invulling van de poortwachtersrol?

Samenwerken is tevens de grootste enabler voor poortwachters

- De poortwachter zou het meest geholpen worden met het doorbreken van silo's, en samenwerking in 'utilities' zoals bijvoorbeeld Transactie Monitoring Nederland (TMNL).
- Gerelateerd zou ook het wettelijk vastleggen van mogelijkheden om data te delen en meer input vanuit de opsporing van grote hulp zijn voor de poortwachters.

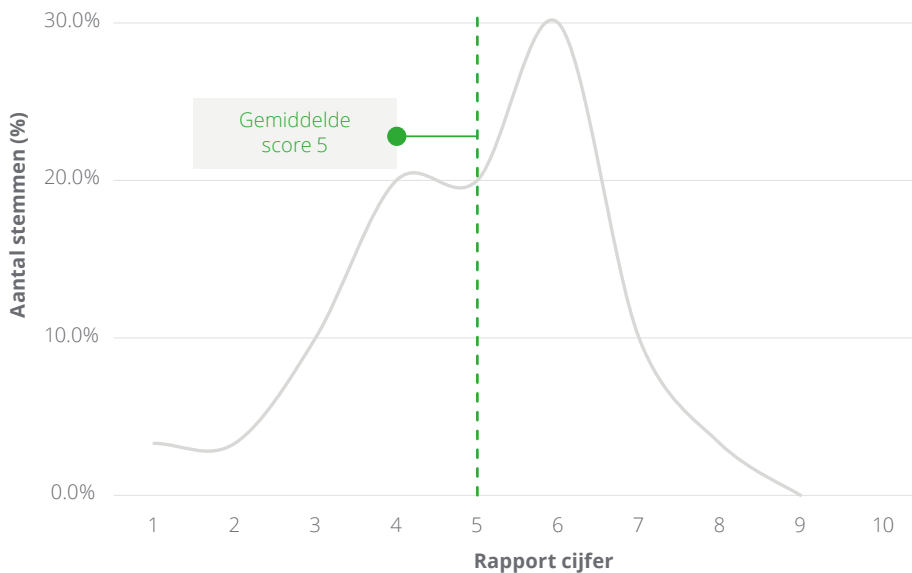

2. Effectiviteit

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de witwasaanpak meer oplevert?

Vraag 2.1: Welk rapportcijfer geeft u de huidige effectiviteit van de witwasaanpak in Nederland?

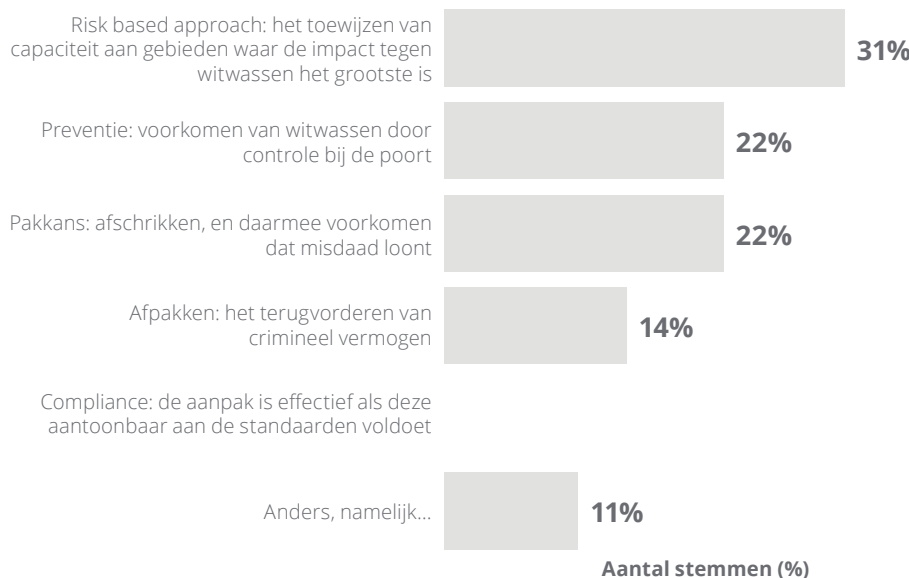

De effectiviteit van de witwasaanpak scoort gemiddeld een 5

- Het meest gegeven cijfer is een zes, maar geen van de respondenten geeft een negen of tien.

Vraag 2.2: Welk element van de witwasaanpak is volgens u van het grootste belang voor de effectiviteit?

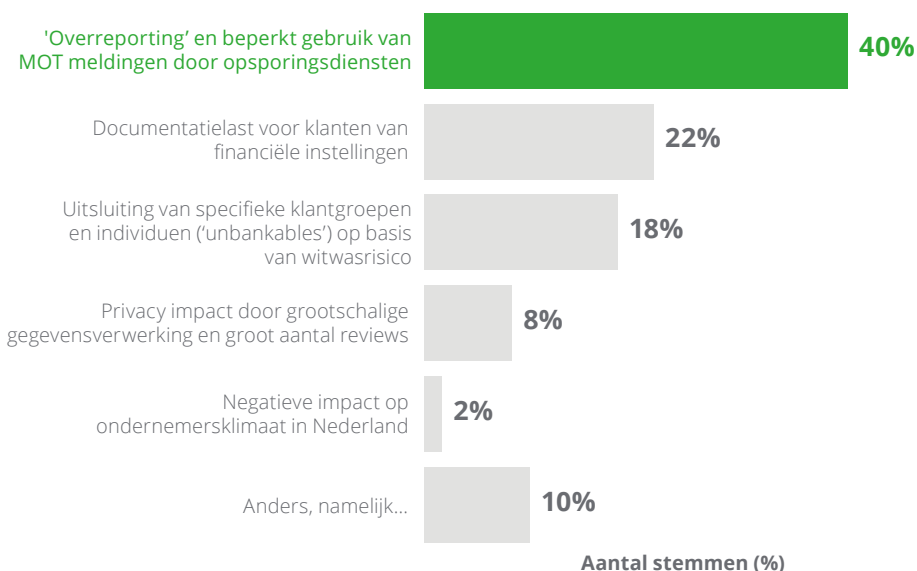
Ideeën over wat effectiviteit is lopen uiteen

- Het beeld van wat bepalend is voor de effectiviteit loopt uiteen, maar het risk-based toewijzen van capaciteit wordt gezien als het meest belangrijk.
- Geen van de respondenten noemt compliance aan standaarden als meest belangrijke element voor effectiviteit.

Vraag 2.3: Wat is volgens u het grootste nadeel ('unintended consequence') van de huidige witwasaanpak dat we in de toekomst zouden moeten verkleinen?

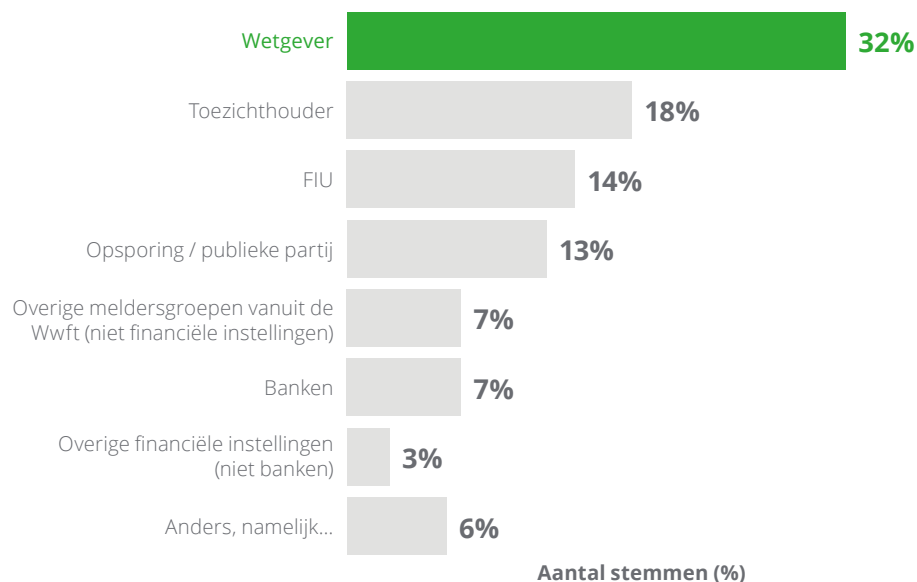

Te veel meldingen van ongebruikelijke transacties is grootste nadeel

- 'Overreporting' aan de Financial Intelligence Unit (FIU), waarbij meldingen beperkt gebruikt worden in het werk van opsporingsdiensten, wordt gezien als het grootste nadeel van de huidige witwasaanpak.
- De impact op privacy scoort relatief laag als grootste nadeel. Uit onderdeel 5 blijkt echter dat men de privacy impact wel degelijk groot acht.

Vraag 2.4: Welke partij(en) kunnen en/of moeten naar de toekomst toe het meest doen om de witwasaanpak effectiever te maken?

De wetgever is het meest aan zet om de witwasaanpak effectiever te maken

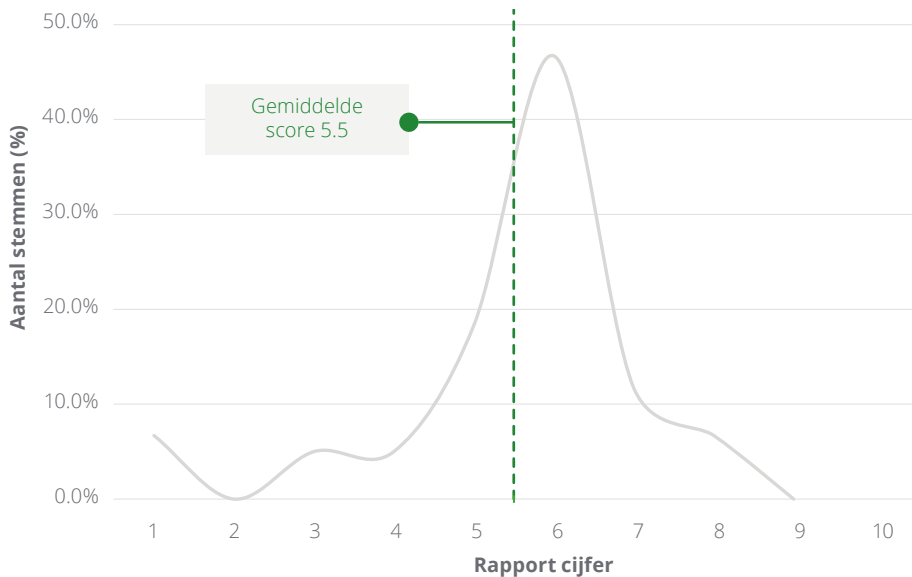
- Bijna een derde van de respondenten geeft aan dat vooral de wetgever stappen moet zetten om de witwasaanpak effectiever te maken.
- Minder dan een kwart van de respondenten geeft aan dat de private sector meer moet doen om de witwasaanpak effectiever te maken.
- Toch worden alle ketenpartijen genoemd, er lijkt dus werk voor iedereen.

3. Samenwerking

Hoe kan samen meer bereikt worden?

Vraag 3.1: Welk rapportcijfer geeft u de samenwerking tussen publieke en private partijen in de witwasketen?

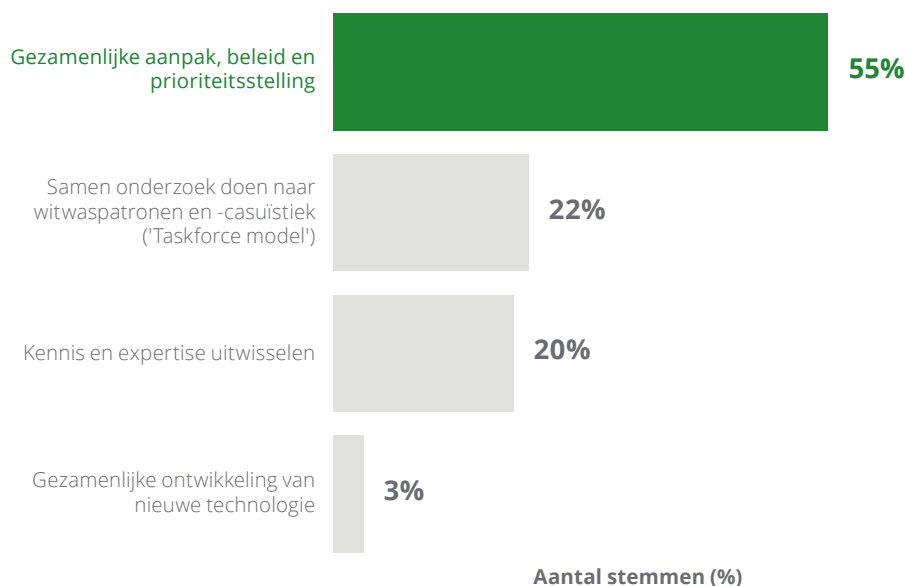

De samenwerking tussen publieke en private partijen scoort gemiddeld een 5.5

- Samenwerking wordt in hoofdstuk 1 gezien als grootste uitdaging en grootste enabler voor de witwasaanpak in de komende jaren.
- Het meest gegeven antwoord is een zes, geen van de respondenten geeft de samenwerking een negen of tien.

Vraag 3.2: Wat zou het belangrijkste doel moeten zijn van samenwerking, zowel privaat-privaat, als publiek-privaat?

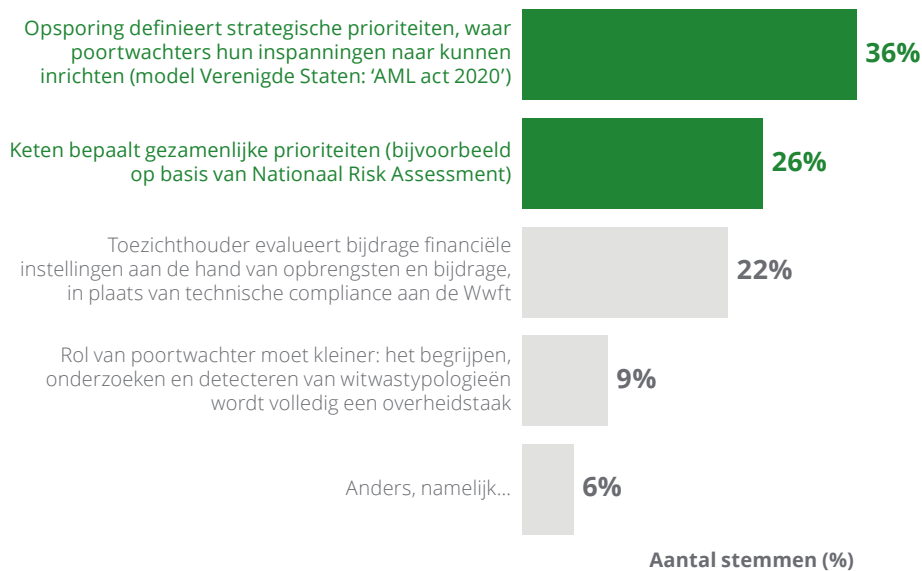

Gezamenlijke aanpak en beleid zijn het belangrijkste doel voor samenwerking

- Een gezamenlijke aanpak, beleid en prioriteitsstelling wordt het meest genoemd als belangrijkste doel van samenwerking. Dit doel lijkt ondanks de vele vormen van samenwerking in de Nederlandse anti-witwasketen momenteel ook nog niet echt ingevuld.
- Het samen ontwikkelen van technologie wordt niet gezien als een belangrijk doel van de samenwerking, terwijl uit onderdeel 4 blijkt dat samenwerking wel de meest gekozen innovatiestrategie is.

Vraag 3.3: Wat zou er moeten veranderen aan de huidige witwasketen om de belangen van ketenpartijen in de toekomst beter op elkaar afgestemd te krijgen?

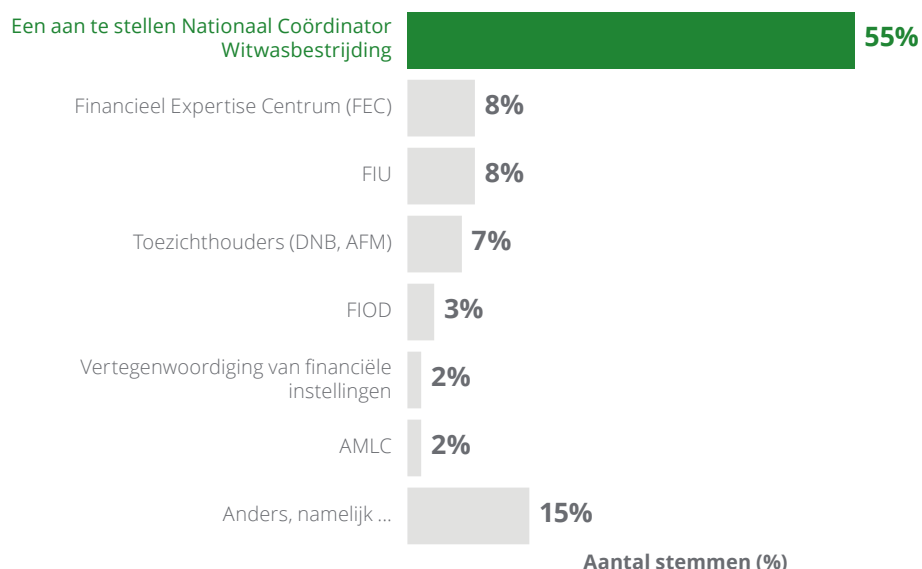

Gezamenlijke prioriteiten zijn nodig om belangen in de keten af te stemmen

- De gezamenlijke prioriteiten voor de gehele witwasketen zouden volgens de meeste respondenten moeten komen vanuit de opsporing, of in overleg vanuit de anti-witwasketen als geheel.
- Daarnaast wordt de manier waarop de toezichthouder de bijdrage van financiële instellingen evalueert gezien als een verbeterpunt.

Vraag 3.4: Welke partij zou het meest wenselijk zijn om de witwasketen als geheel aan te sturen?

Duidelijke wens voor een Nationaal Coördinator Witwasbestrijding

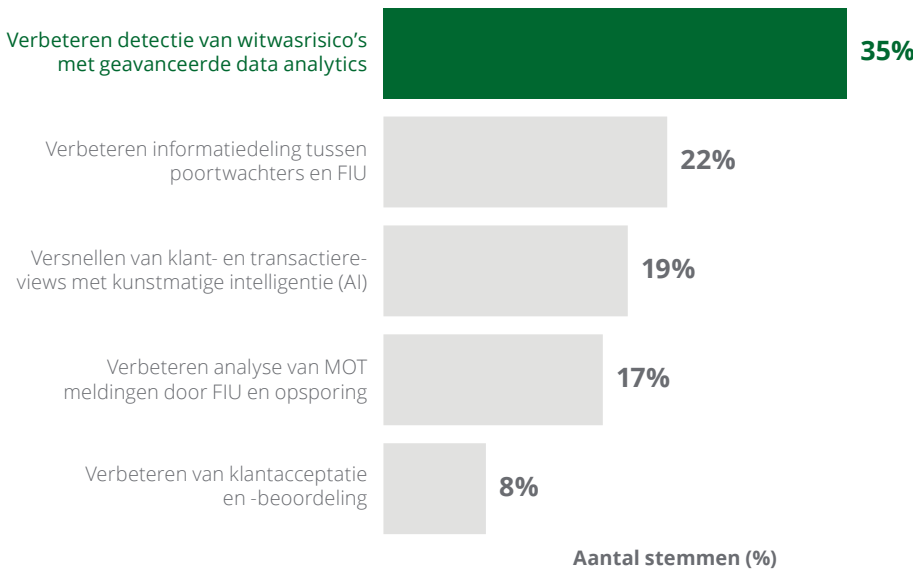
- De meerderheid van de respondenten vindt dat er een nieuwe positie ingericht moet worden om de witwasketen aan te sturen met zowel publiek als privaat draagvlak.
- Reeds bestaande initiatieven, zoals het FEC en AMLC, worden niet door veel respondenten gezien als partijen om deze rol te vervullen.
- Daarnaast worden er ook meerdere andere alternatieven aangedragen om de witwasketen aan te sturen, namelijk: De ministers van Financiën en Justitie & Veiligheid, de European Anti-money Laundering Authority of de financiële recherche.

4. Innovatie

Wat zijn de verwachtingen van technologie?

Vraag 4.1: In welk subdomein van de witwas-aanpak ligt de grootste belofte van innovatie?

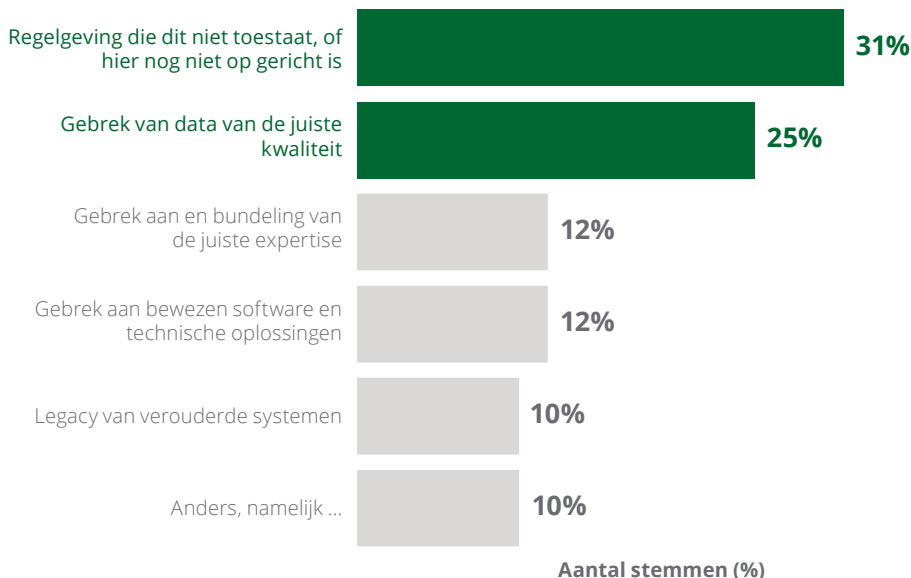

Verbetering van witwasdetectie met analytics wordt gezien als belangrijkste innovatie

- Geavanceerde analytics, specifiek AI, wordt ook gezien als een manier om het reviewen van klanten en transacties te versnellen.
- Verder wordt het verbeteren van de informatiedeling tussen poortwachters en de FIU als belangrijk innovatiepunt gezien.

Vraag 4.2: Wat is de belangrijkste 'blocking factor' voor innovatie en meer gebruik van technologie in de witwas-aanpak?

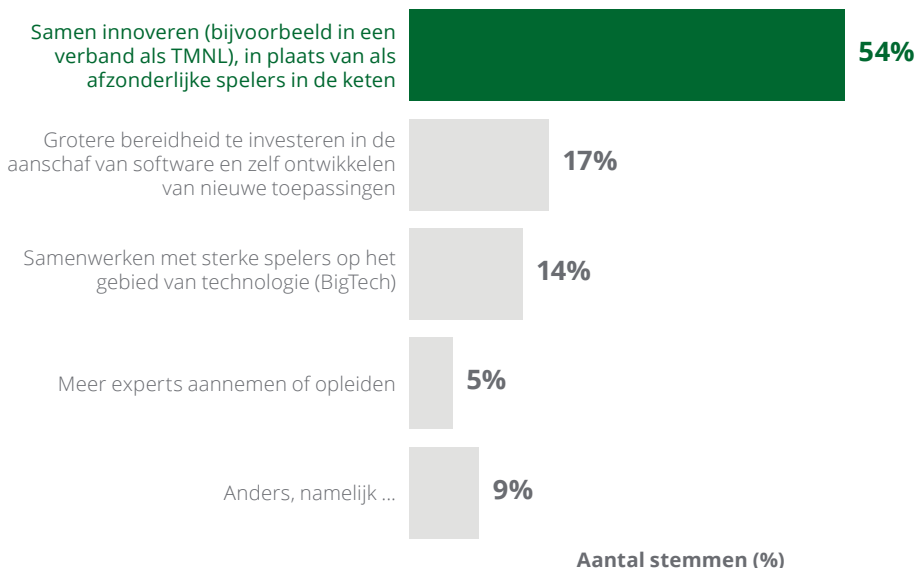
Regelgeving en gebrek aan datakwaliteit worden gezien als grootste 'blocking factors' voor innovatie

- Regelgeving die nog niet bestaat of niet gericht is op innovatie wordt gezien als grootste 'blocking factor' voor innovatie en het gebruik van technologie in de witwas-aanpak.
- Dit sluit aan bij onderdeel 2, waar wordt aangegeven dat de wetgever aan zet is om de effectiviteit te verbeteren.
- Daarnaast wordt ook het gebrek aan data van de juiste kwaliteit veel genoemd.

Vraag 4.3: Wat is de beste strategie die financiële instellingen zouden moeten volgen om effectief te kunnen innoveren in de witwasaanpak?

Samenwerking is de beste strategie om te innoveren in de witwasaanpak

- Samenwerking (zoals bijvoorbeeld in TMNL) wordt gezien als de beste strategie om effectief te kunnen innoveren in de witwasaanpak.
- Het aannemen of opleiden van meer experts wordt het minste vaak genoemd als beste innovatiestrategie.

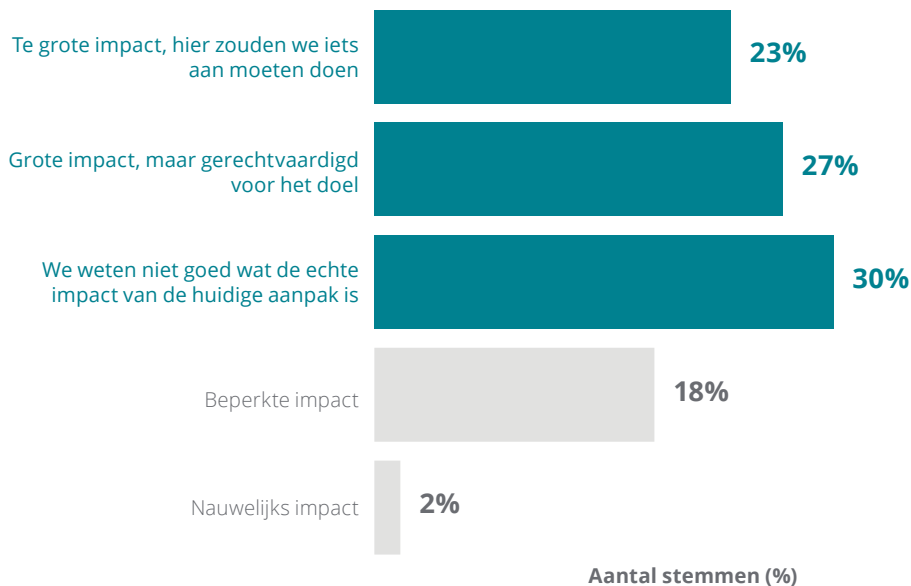

5. Privacy en informatiedeling

Hoe moeten we de verhouding tussen witwassen aanpakken en bescherming van privacy zien?

Vraag 5.1: Hoe hoog is de impact op privacy door de huidige witwasaanpak?

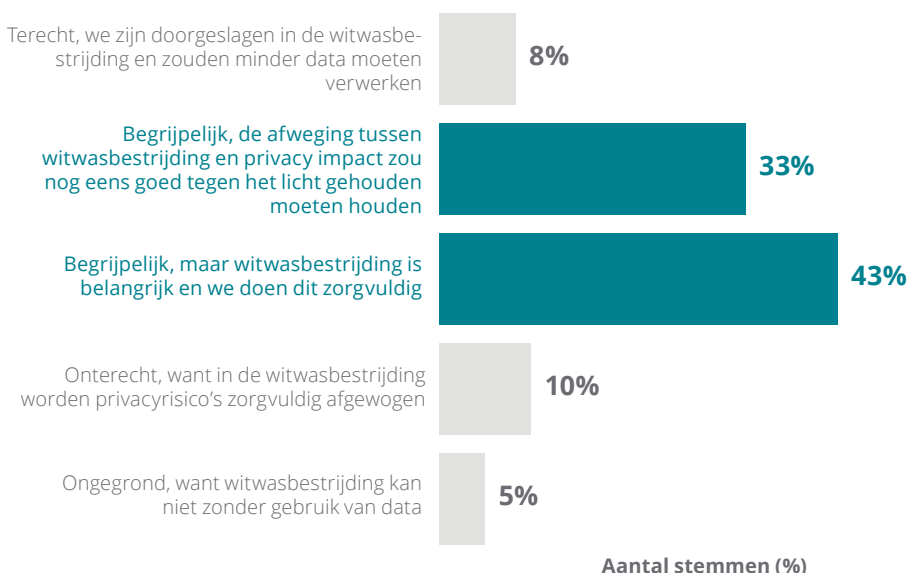

De huidige witwasaanpak heeft (te) grote impact op privacy

- Ruim driekwart van de respondenten is van mening dat de huidige witwasaanpak een impact op privacy heeft.
- Deze groep is opgesplitst in drie subgroepen: 23% vindt dat er iets gedaan moet worden aan deze impact, 27% vindt de impact gerechtvaardigd, en 30% geeft aan niet exact te weten hoe groot de impact is.

Vraag 5.2: Zorgen van privacy experts over de inbreuk op privacy rechten die gemaakt worden binnen de witwasbestrijding zijn...

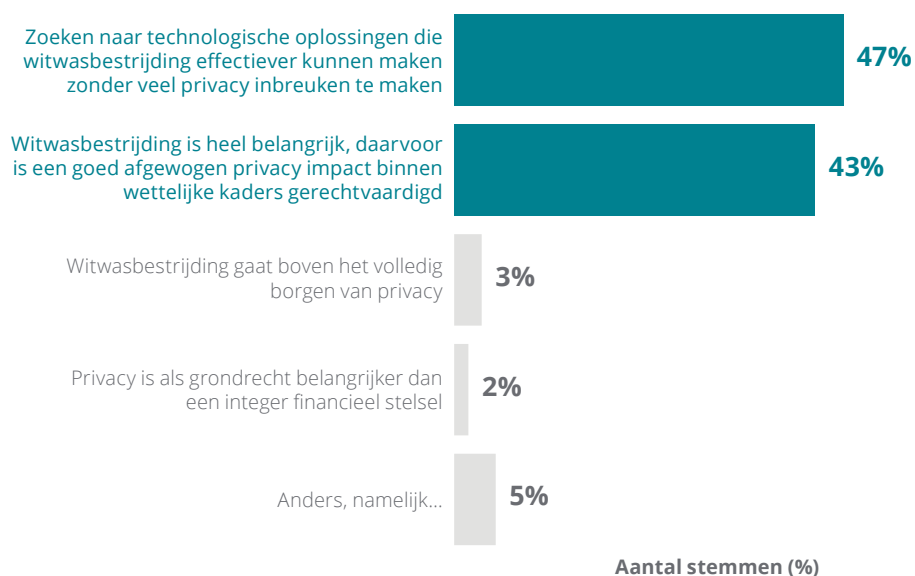

Er is begrip voor de zorgen van privacy experts

- Driekwart van de respondenten heeft begrip voor de zorgen van privacy experts over de impact op privacy rechten, maar het grootste deel is van mening dat het zorgvuldig wordt aangepakt.
- Een klein deel van de respondenten geeft aan dat we zijn doorgeslagen in de witwasbestrijding en dat we minder data zouden moeten verwerken.

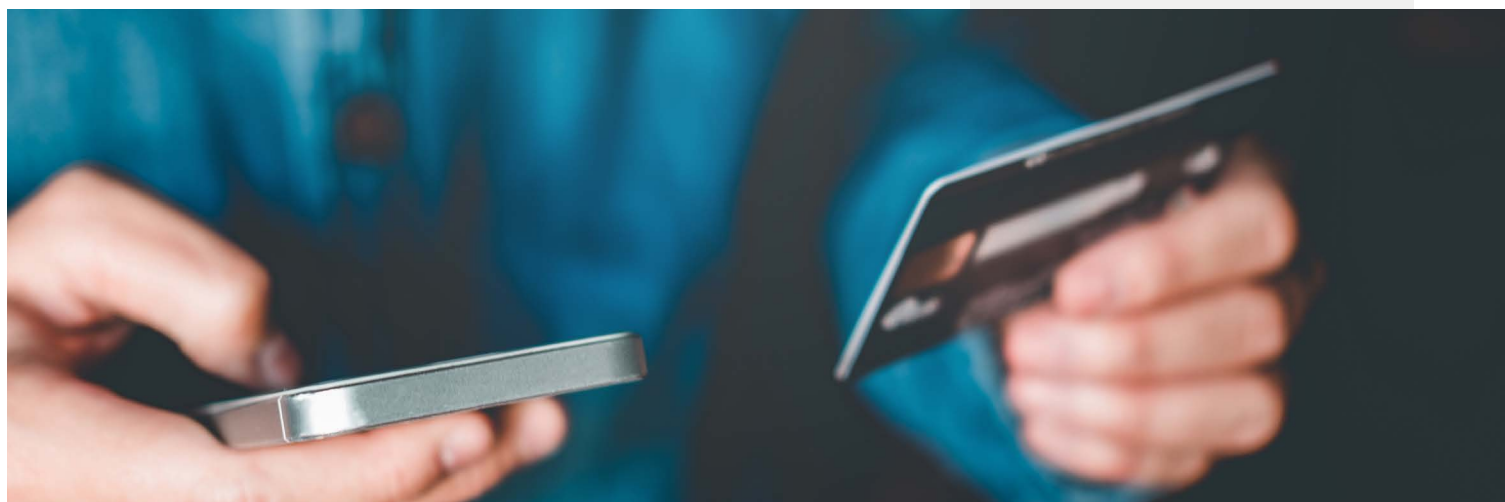

Vraag 5.3: Welk richtsnoer zouden we moeten hanteren bij het zoeken naar balans tussen een effectieve witwasaanpak en het borgen van privacy?

Met technologie en goede afwegingen kunnen witwasaanpak en privacy impact gebalanceerd worden

- Nieuwe technologische oplossing worden gezien als optie om de witwasbestrijding effectiever te maken, zonder veel privacy inbreuken te maken.
- Daarnaast geeft een groot deel van de respondenten aan dat privacy impact goed overwogen moet worden en gerechtvaardigd dient te worden binnen de wettelijke kaders.

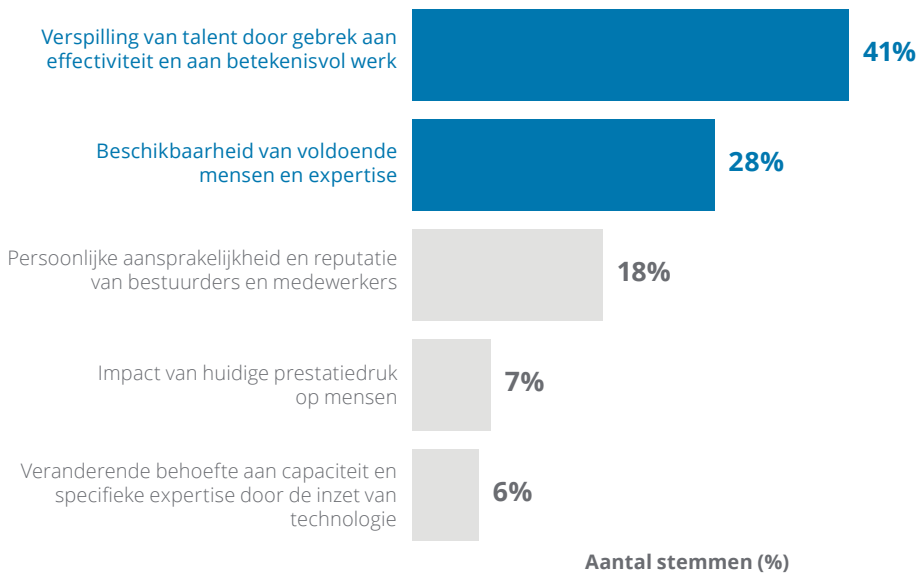

6. Cultuur en mens

Hoe kunnen we druk op de poortwachters omzetten naar een meer positieve werkbeleving?

Vraag 6.1: Waar maakt u zich de komende jaren het meest zorgen over in het kader van de bemensing van de witwasaanpak?

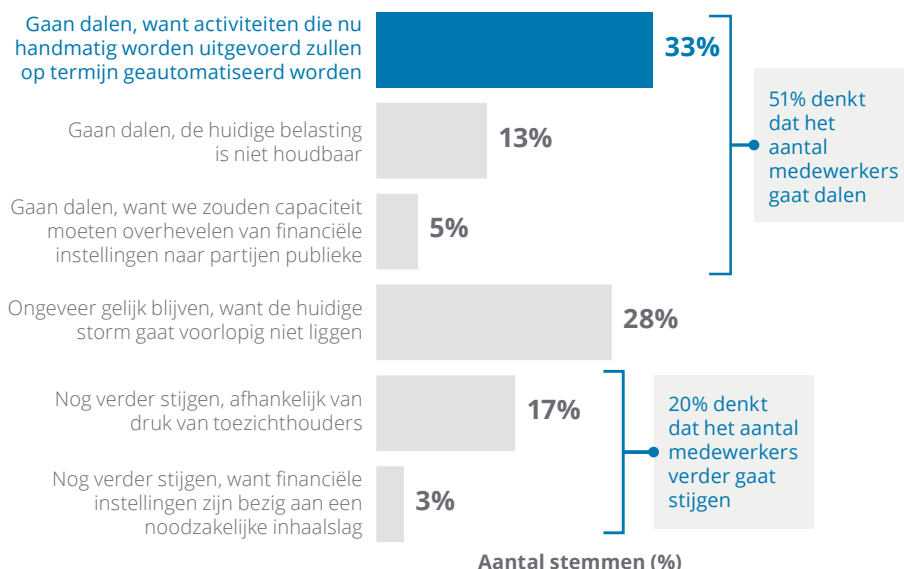

Er is zorg over de beschikbaarheid en inzet van talent

- Relatief veel respondenten geven aan dat gebrek aan effectiviteit en betekenisvol werk een zorg is bij de bemensing van de witwasaanpak.
- Daarnaast is de beschikbaarheid van mensen en expertise een punt van zorg voor de toekomst.
- Ondanks de huidige ontwikkelingen op het gebied van persoonlijke aansprakelijkheid en reputatie van bestuurders en medewerkers, geeft een relatief kleiner deel van de respondenten aan zich daar het meeste zorgen over te maken.

Vraag 6.2: Het aantal mensen dat werkt in de witwasketen bij financiële instellingen zal de komende jaren...

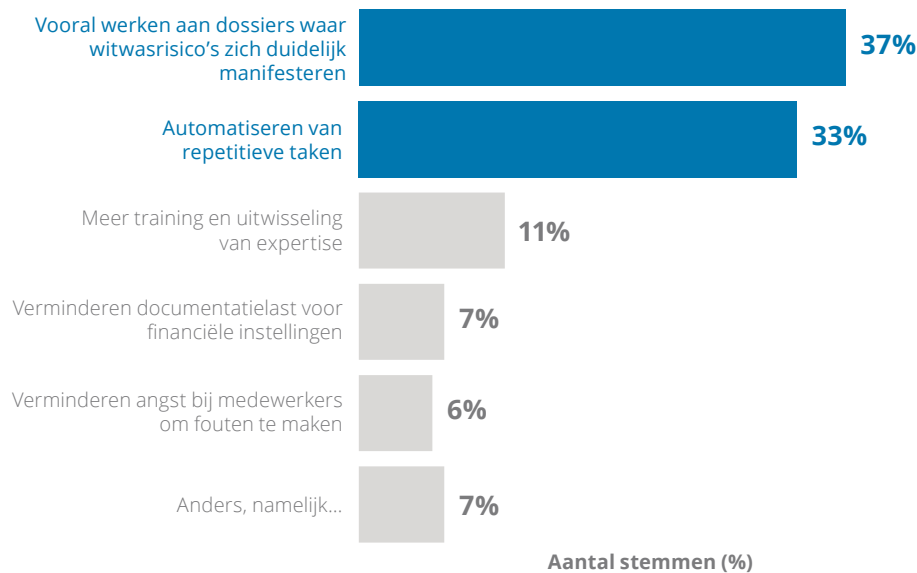
Er komen niet nog meer mensen bij, mede dankzij automatisering

- Ruim de helft van de respondenten denkt dat het aantal medewerkers in de witwasketen bij financiële instellingen zal gaan dalen. Dit komt deels doordat taken geautomatiseerd zullen gaan worden en doordat de huidige belasting niet houdbaar is.
- Slechts 20% van de respondenten denkt dat het aantal werknemers verder zal stijgen.

Vraag 6.3: Wat is het belangrijkste dat we kunnen doen om het werk van witwasbestrijders aantrekkelijker te maken?

Automatisering en tastbare opbrengst kan werk witwasbestrijders ook aantrekkelijker maken

- Dat witwasbestrijders zich kunnen focussen op interessantere dossiers met duidelijke witwasrisico's wordt gezien als belangrijke factor om het werk aantrekkelijker te maken.
- Het automatiseren van repetitieve taken wordt gezien als gerelateerde belangrijke stap om het werk van witwasbestrijders interessanter te maken.

Kernboodschappen

De uitkomsten bevestigen een aantal veelgehoorde uitgangspunten, zoals meer samenwerking in de keten. Maar de uitkomsten bieden ook nieuwe ideeën over de weg naar een meer effectieve witwasaanpak. In het perspectief dat AML leaders in deze survey meegeven, zien wij vijf kernboodschappen waar het veld mee verder kan:

Kom tot een helder effectiviteitsbegrip, en vertaal dit naar duidelijke doelen

Het rapportcijfer voor effectiviteit van de witwasaanpak is met gemiddeld een 5 niet hoog, daar zien de AML leaders ruimte voor verbetering. Dat de beelden over wat effectiviteit dan is uiteen lopen, laat zien dat 'betere effectiviteit' gedefinieerd moet worden. Dit is ook een belangrijke uitkomst van de evaluatie door de Algemene Rekenkamer. Toch is effectiviteit zeker niet onbesproken in het veld. Net als een groot deel van de AML leaders benadrukt DNB in haar rapport 'Van herstel naar balans'⁵ het belang van een goede risico gebaseerde aanpak als basis voor meer effectiviteit. En vorig jaar heeft de Wolfsberg Group een definitie voor het aantonen van effectiviteit uitgewerkt⁶. Deze ideeën zijn echter nog niet concreet vertaald naar duidelijke doelen die door de witwasketen gezamenlijk na te streven zijn. Daar ligt een eerste sleutelstap voor het AML veld: schets een gezamenlijk beeld van wat er bereikt moet worden en definieer wanneer de aanpak effectief is. De wetgever en toezichthouder zullen bij deze stap een belangrijke rol kunnen spelen. En het heersende perspectief van de AML leaders dat de poortwachtersrol vooral van belang is voor maatschappelijke impact zal zeker meegenomen moeten worden.

Intensiveer samenwerking, en werk aan een gezamenlijke strategie, prioriteiten, en innovatie

In de Nederlandse witwasaanpak wordt al veel samengewerkt, zo constateert de FATF in haar mutual evaluation. De AML leaders herkennen dit, maar noemen het opmerkelijk genoeg ook als belangrijkste uitdaging. Waarschijnlijk zijn vooral de verwachtingen van samenwerking hoog. Dit zit enerzijds in het definiëren van een gezamenlijke aanpak en gemeenschappelijke prioriteiten voor de witwasaanpak. En anderzijds in het gezamenlijk innoveren, zoals in Transactie Monitoring Nederland. Het AML veld kan dit zien als aanmoediging om samen te blijven werken, maar ook als roep om hier nog meer uit te halen. En samenwerking niet als additionele activiteit te beschouwen, maar echt sturend te laten zijn voor alle activiteiten. In haar rapportage 'Van herstel naar balans' noemt ook DNB dit als een belangrijk aandachtspunt.

Introduceer een Nationaal Coördinator Witwasbestrijding en biedt meer mogelijkheden voor het delen van gegevens

De uitkomst dat de wetgever het meest aan zet is om de effectiviteit te verbeteren is opmerkelijk. De wetgever speelt immers geen uitvoerende rol in de witwasaanpak. Toch zijn er uit de survey 2 concrete stappen te halen waar de wetgever mee aan de slag zou kunnen. De eerste is de duidelijke vraag naar een Nationaal Coördinator Witwasbestrijding om de witwasketen op prioriteiten aan te sturen. En de tweede is het wegnemen van beperkende of onduidelijke regelgeving rond het delen van data en kennis in de keten.

Vind balans tussen witwassen aanpakken en privacy borgen met zorgvuldige afwegingen en nieuwe technologie

De meeste AML leaders erkennen dat de privacy impact van de huidige witwasaanpak hoog of onvoldoende duidelijk is en dat de zorgen van privacy experts terecht zijn. De uitkomsten laten echter zien dat de beelden over de verantwoording van deze impact nog uiteen lopen. Dit betekent waarschijnlijk dat nog meer aandacht voor privacyoverwegingen en transparantere risico analyses nodig is. De meeste AML leaders zien daarbij wel de mogelijkheid om privacy te borgen en witwassen aan te pakken te balanceren. De AML experts zullen moeten samenwerken met privacy en juridische experts om die juiste balans te kunnen vinden.

Ga scherper en slimmer detecteren, zodat efficiënter geopereerd kan worden en talent beter kan worden ingezet

De grootste verwachting van innovatie ligt bij het beter detecteren van mogelijke witwassignalen met slimmere analytics. Wellicht kan dat ook een deeloplossing vormen voor een van de belangrijkste knelpunten, de 'overreporting' van Meldingen Ongebruikelijke Transactie. Daarnaast is dit een mogelijkheid om naast verdere automatisering de inzet van mensen te verbeteren. Dat er genoeg plek blijft voor talent in de witwasaanpak beschouwen de meeste leiders als gegeven. Het veld moet wel zoeken naar mogelijkheden om dit talent beter in te zetten en te laten werken aan dossiers met echte witwasrisico's.

Vraag naar leiderschap over de keten heen

Overkoepelend valt op dat de impliciete boodschap vooral een roep om meer sturend vermogen lijkt te omvatten. Preciezer definiëren lijkt het om te doen is en wat effectief betekent, met heldere doelstellingen en gemeenschappelijke prioriteiten en duidelijke coördinatie en sturing. De inspanningen in de witwasaanpak zijn de afgelopen jaren opgeschaald in silo's. De belangrijkste vervolgstap voor de anti-witwasketen lijkt om boven de silo's uit te stijgen. Dit vraagt om een nationale strategie tegen witwassen waarin de diverse rollen en bijdragen aan een veiliger financieel systeem precies op elkaar afgestemd zijn. Kortom: *de AML leaders lijken vooral een noodzaak te zien voor meer leiderschap over de gehele anti-witwasketen heen.*

Appendices

Methodes

In deze survey is gebruikt van verschillende soorten vragen. Afhankelijk van het type vraag is de analyse van de antwoorden op andere wijze aangepakt.

Vragen met een enkel antwoord:

Bij deze vragen kon één enkel antwoord worden geselecteerd. Voor deze vragen is geteld hoe vaak een antwoord is gegeven en vervolgens omgezet naar een percentage van het totaal aantal antwoorden.

Vragen met twee antwoorden:

Bij deze vragen konden maximaal twee antwoordmogelijkheden worden geselecteerd. Voor deze vragen is geteld hoe vaak een antwoord is gegeven en vervolgens omgezet naar een percentage van het totaal aantal antwoorden.

Rapportcijfers:

Bij deze vragen moest een rapportcijfer (1-10 worden gegeven). Voor deze vragen is geteld hoe vaak ieder cijfer werd gegeven, en is een gemiddelde berekend.

Ranking vragen:

Bij deze vragen moesten de antwoordmogelijkheden op volgorde van relevantie worden geplaatst. Voor deze vragen is geteld hoe vaak iedere antwoordmogelijkheid op rank 1 (meest belangrijk) is gezet en vervolgens omgezet naar een percentage van het totaal aantal antwoorden.

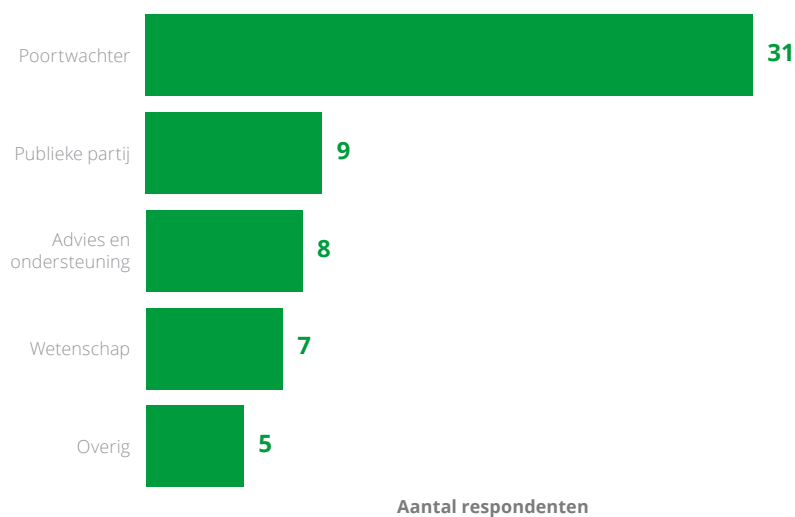
Punten vragen:

Bij deze vragen kon de relevantie van antwoordmogelijkheden worden aangegeven door een honderdtal punten te verdelen over de antwoordmogelijkheden. De som van het aantal punten per antwoordmogelijkheid is vervolgens de totale score van deze antwoordwoordmogelijkheid, omgezet naar een percentage van het totaal aantal verdeelde punten.

Respondenten

Voor deze enquête is een selectie aan respondenten gemaakt, met een focus op algemene leadership (C-suite) en AML leadership bij financiële instellingen (sectorbreed), en daarnaast leiderschap bij publieke partijen uit de anti-witwasketen. In totaal is de enquête ingevuld door **60** respondenten uit diverse domeinen.

Respondenten per domein

Wij zijn dankbaar aan alle respondenten voor hun waardevolle bijdrage.

Anonimiteit

De enquête is anoniem ingevuld, wat betekent dat de details van de respondent, dan wel referentie aan individuen en hun organisaties niet zijn vastgelegd. In deze rapportage zijn om deze reden geen kwalitatieve of individuele responsen weergegeven.

Bronnen

1. <https://www.leadersinfinance.nl/aml-nl-event-2022/>
2. <https://www2.deloitte.com/nl/nl/pages/finance/articles/nextgen-aml-a-point-of-view.html>
3. <http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/documents/mer-netherlands-2022.html>
4. <https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2022/06/08/bestrijden-witwassen-deel-3-stand-van-zaken-2021>
5. <https://maatschappijveiligheid.nl/poortwachtersfunctie-banken/>
6. <https://www.dnb.nl/media/2ambmvxt/van-herstel-naar-balans.pdf>
7. <https://www.wolfsberg-principles.com/articles/publication-wolfsberg-group-statement-demonstrating-effectiveness>

Contact

Deloitte

Hilko van Rooijen

hvanrooijen@deloitte.nl

+318 8288 7771

Marit Hoegen

mhoegen@deloitte.nl

+318 8288 5897

Leaders in Finance

Jeroen Broekema

jeroen@leadersinfinance.nl

+316 3057 4150

Ernst Beskers

ernst@leadersinfinance.nl

+316 2078 9581

Deloitte.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the “Deloitte organization”) serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte’s approximately 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.com.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms or their related entities (collectively, the “Deloitte organization”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser.

No representations, warranties or undertakings (express or implied) are given as to the accuracy or completeness of the information in this communication, and none of DTTL, its member firms, related entities, employees or agents shall be liable or responsible for any loss or damage whatsoever arising directly or indirectly in connection with any person relying on this communication. DTTL and each of its member firms, and their related entities, are legally separate and independent entities.